

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРАВОСУДДЯ

В И С Н О В О К

щодо проекту Закону про внесення змін до статті 9 Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" щодо дійсності первинних документів бухгалтерського та податкового обліку (реєстр. № 4954 від 12 липня 2016 року)

Комітет з питань правової політики та правосуддя розглянув на своєму засіданні 02 листопада 2016 року (протокол № 52) на відповідність Конституції України проект Закону про внесення змін до статті 9 Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" щодо дійсності первинних документів бухгалтерського та податкового обліку (реєстр. № 4954 від 12 липня 2016 року), поданий народними депутатами України Ванатом П.М., Романовським О.В. та іншими (далі – Законопроект).

Згідно з пояснювальною запискою до Законопроекту він розроблений з метою зменшення податкового тиску на платників податків шляхом визначення, що тільки встановлення судом за позовом контролюючого органу факту нездійснення господарської операції, стосовно якої була складена податкова накладна та факту заповнення такої податкової накладної не уповноваженою на це чи невстановленою особою, є підставою для визнання такої податкової накладної недійсною.

Для досягнення мети авторами пропонується доповнити частину першу статті 9 Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" новим абзацом, згідно з яким первинні документи вважатимуться недійсними та не можуть бути використані в цілях бухгалтерського обліку у разі встановлення судом за позовом контролюючого органу факту нездійснення господарської операції, стосовно якої такі первинні документи були складені та факту заповнення їх не уповноваженою на це чи невстановленою особою.

Вирішуючи питання про відповідність Законопроекту положенням Конституції України, Комітет виходить з такого.

У Конституції України визначається, що Україна є правовою державою (стаття 1), органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до

законів України (частина друга статті 6), закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй (частина друга статті 8).

За приписом частини другої статті 19 Основного Закону України органи державної влади зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Норми статей 41 та 42 Основного Закону України закріплюють право кожного на підприємницьку діяльність, яка не заборонена законом, встановлюють непорушність права приватної власності, набутого у визначеному законом порядку та заборону протиправного позбавлення права власності.

За Конституцією України кожен зобов'язаний сплачувати податки і збори в порядку і розмірах, встановлених законом (стаття 67).

Відповідно до пунктів 7 та 8 частини першої статті 92 Конституції України виключно законами України визначаються правовий режим власності, правові засади і гарантії підприємництва, правила конкуренції та норми антимонопольного регулювання, а згідно з пунктом 1 частини другої статті 92 Основного Закону України виключно законами України встановлюються система оподаткування, податки і збори, засади створення і функціонування фінансового, грошового, кредитного та інвестиційного ринків.

Так, згідно із статтями 349-351 глави 4 Розділу V Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, сторони цієї Угоди визнають і зобов'язуються застосувати принципи належного управління у сфері оподаткування, зокрема принципи прозорості, обміну інформацією та добросовісної податкової конкуренції, яких дотримуються держави-члени на рівні ЄС. Із цією метою без упередженості щодо компетенції ЄС та держав-членів сторони покращують міжнародне співробітництво у сфері оподаткування, сприяють збору законних податкових надходжень та розвивають заходи ефективної імплементації вищезазначених принципів, а також посилюють і зміцнюють співробітництво, спрямоване на вдосконалення і розвиток податкової системи та податкових органів України, зокрема посилення потужностей збору і контролю, з окремим наголосом на процедурах відшкодування ПДВ для уникнення накопичення заборгованості, забезпечення ефективного збору податків і посилення боротьби з податковим шахрайством, а також ухиленням від сплати податків.

Також слід зазначити, що Конвенція про взаємну адміністративну допомогу в податкових справах від 25 січня 1988 року № ETS 127 враховує основоположні принципи, які надають кожній особі право на те, щоб її права та обов'язки були визначені відповідно до належної правової процедури та повинні бути визнані такими, що застосовуються до податкових справ у всіх державах, а також те, що держави повинні докладати зусиль для захисту

законних інтересів платників податків, зокрема для належного захисту від дискримінації та подвійного оподаткування.

Разом з тим, варто звернути увагу на те, що Законопроектом пропонується віднести до процесуальної діяльності суду встановлення за позовом контролюючого органу факту нездійснення господарської операції та факту заповнення первинних документів не уповноваженою на це чи невстановленою особою, у разі встановлення судом яких, первинні документи вважатимуться недійсними. При цьому Законопроектом не передбачається внесення відповідних змін до процесуального законодавства, що не узгоджується з вимогами частини восьмої статті 90 Регламенту Верховної Ради України та порушує принцип правової визначеності.

Верховна Рада України – єдиний орган законодавчої влади в Україні, одним із повноважень якого є прийняття законів (стаття 75, пункт 3 частини першої статті 85 Конституції України). З огляду на зазначене, законодавча ініціатива є предметом правового регулювання закону та узгоджується з Конституцією України.

Враховуючи викладене, Комітет дійшов висновку, що проект Закону про внесення змін до статті 9 Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" щодо дійсності первинних документів бухгалтерського та податкового обліку (реєстр. № 4954 від 12 липня 2016 року), поданий народними депутатами України Ванатом П.М., Романовським О.В. та іншими, не суперечить положенням Конституції України.

Голова Комітету

Р.П. КНЯЗЕВИЧ